

KROM – kropp i rom og ['bæ:rə]

KROM – kropp i rom ble lansert vinteren 2012 som et kunstprosjekt og et kunstpedagogisk opplegg for skoleverket, og ble i forbindelse med forestillingen ['bæ:rə], presentert som Rom for Dans' innspill til hvordan skapende arbeid med *kropp, bevegelse og rom* kan fungere innenfor skolen, og settes i sammenheng med profesjonell kunstproduksjon. Prosjektet var støttet av Kunstløftet, NKR scenekunst og FFLB.

Caroline Wahlström Nesse og Camilla Myhre, som til daglig leder Rom for Dans og Skolen for Samtidsdans, har tidligere gjort mange prosjekter der barn og unge har blitt inkludert på scenen. Under Prosjekt Isadora (2006-2008) jobbet de med barn og unge mellom 4-16 år, og produserte til sammen 11 forestillinger, der barn og unge deltok på linje med voksne profesjonelle, i prosess og på scenen. Rom for Dans er nå støttet over post 74 for å ta dette arbeidet videre i ulike former, og i perioden 2009-2011 har de to produsert en rekke forestillinger der barn og unge har medvirket, i tillegg til å veilede en rekke lignende prosjekter. De to har også vært i skolen og laget dansekunst sammen med barna. I tillegg til alt dette har de delt av denne kompetansen med studentene ved Skolen for Samtidsdans, som igjen har laget sine egne forestillinger i møte med barn og unge.

Et av målene med KROM – kropp i rom og storsatsningen ['bæ:rə] var å få alt dette til å virke sammen, kunstprosjekt, kunstarena, skole og utdanning:

KROM – kropp i rom:

Høsten 2011 startet de første kunstprosjektene med KROM – kropp i rom i skolen, og i løpet av januar-mars hadde prosjektet sin mest intensive periode, der Nesse og Myhre besøkte til sammen 40 skoleklasser, på alle klassetrinn, (alle trinn på barneskolen og ungdomsskolen, men også på videregående og høyskole) med KROM – kropp i rom på timeplanen. Med seg hadde de også én og en student fra Skolen for Samtidsdans, som deltok på linje med barna og læreren i klasserommet, og fikk praksis i prosjektet.

Prosjektet ble presentert som et fag for elevene, og var organisert som en totimers kreativ økt som endte i en forestilling med elevene.

I arbeidet med KROM – kropp i rom spør vi: hva er kropp, eller hva kan en kropp være, og hvordan kan kroppen erfare, møte og "brukes" til å uttrykke hvem vi er. Vi jobber ut fra en tanke om at alle uttrykk er verdifulle, og med det bidra til å skape rause, trygge mennesker som kan se og vise frem forskjellig uttrykk.

Det var et mål å få eleven med på en refleksjon, la eleven gi sine synspunkter til tematikken, slik at det som skulle produseres av kunstneriske uttrykk handler om *dem*. Gjennom en åpen refleksjon fikk erfarte de unge at et slikt spørsmål kan ha ulike svar:

"Kroppen er hele seg selv" (gutt 3.klasse)

"kroppen er her, fra halsen og ned" (jente, 1.vgs)

"Kropp er ulikheter" (jente 10.klasse)

"Kroppen kan si forskjellige ting" (gutt 5.klasse)

"Du bestemmer selv hva kroppen skal gjøre" (jente 4.klasse)

"Kroppen er bare halvparten av oss, resten er tanker" (gutt 1.vgs)

"Hvis man ikke hadde noen kropp, da var det jo ikke noen vits i at vi fantes..?" (gutt 3.klasse)

Hva uttrykker den bevegelsen du har valgt? Prosjektet KROM – kropp i rom tar i bruk verktøy fra skapende dans, men i en form som der alle kan delta. Denne gangen ble eleven bedt om å finne en måte å ligge, og å sitte og til slutt stå, og finne veien i mellom disse posisjonene. Alle kropper, posisjoner og bevegelser har sitt uttrykk. Elevene hadde ulike forslag når de så på hverandre, og ble også oppmerksomme på at de så forskjellige ting. Vi tolker jo andres uttrykk ut fra hvem vi er og hva vi selv er fylt av.

"Det ser ut som hun tenker på noe viktig"
"hun titter på stjernene"
"hun er lei seg"

Hva er et rom?

"Et rom er et åpent sted" (gutt 4.klasse)
"Et rom må være tett" (gutt 1.vgs)
"Et rom kan være der hjertet sitter" (jente, 3.klasse)
"Rom er verdenen vår – der vi bruker energien" (jente 1.vgs)
"Rommet rundt oss er kanskje huden?" (gutt, 3.klasse)

Med hver sin rull maskeringstape fikk den enkelte elev så skape sitt eget rom til sine bevegelser, som utgangspunkt for videre lek og utforskning. Maskeringstapen var i dette prosjektet både verktøy og kunstnerisk virkemiddel. Rommet var fylt av tape, som både lagde struktur og kaos, helt nye rom i rommet.

Arbeidet endte i en visning/forestilling, med nykomponert musikk av Martin Ødegaard, der elevene selv var utøvere, og lærere /skoleledelse var publikum. Elevene ble utfordret til å lytte til hverandre, og fikk forståelse for at de også var en del av et helhetlig bilde.

"Ting kan bety noe selv om det ikke tar så mye plass" oppsummerte en gutt på 16.

Lag din kropp, med utgangspunkt i en av de posisjonene du hadde i din dansesekvens.

Maskeringstapen ble til slutt revet, og materiale for den enkelte elev til å lage sin egen skulptur. Disse skulpturene ble personlige uttrykk for hva kropp kan være, og gav arbeidet med kropp i rom en ny dimensjon.

"Min kropp ser glad ut!"

Siste sekvens i klasserommet bestod av en kortfilm der elevene fikk møte to av utøverne, Sebastian Tjørstad og Nasser Mhendes viste et lite utdrag av forestillingen, og Sebastian snakket om hva kroppen betyr for ham. *"Jeg er fornøyd med kroppen min, den er perfekt for meg, og jeg ville aldri ha byttet den ut!" (Sebastian Tjørstad, 27 år)*

Skulpturene ble stilt ut i klasserommet i ukene frem til april 2012, da alle de 1000 barn og unge som hadde deltatt i KROM – kropp i rom kom til Grünerhallen og overleverte sin skulptur. Her fikk de igjen møte Sebastian og Nasser, som igjen danset sin dans, denne gangen i en sirkel av skulpturer og barn. De unge fikk stille spørsmål, og det ble sterke møter og nye perspektiver på hva kropp kan være og gjøre.

Se reportasje fra prosjektet her: <http://www.nrk.no/nett-tv/indeks/303756/>

Uttalelser fra lærere etter å ha deltatt i KROM våren 2012:

” KROM kan bidra til å supplere og styrke læringsmål i flere fag; KROM utfordrer barna til å tenke og skape selv.”

”Vi blir minnet på hvor mye det betyr for den enkelte å produsere noe, skape noe genuint. Mye i skolen i dag er reproduksjon,” sa en annen lærer.

”Elevene erfarer eierskap til det som skal læres, der de selv definerer hvordan prosessen skal utføres. Kriterier er ikke lagt på forhånd. Spennende å se på entusiasmen når sluttresultatet er helt og holdent fremskapt av dem selv”.

KROM – kropp i rom har bekreftet det vi allerede vet, at det er et skrikende behov for fag i skolen, der elevene blir sett ut fra hvem de er og hva som er deres individuelle styrker og uttrykk, ikke kun ut fra hva de trenger å lære, eller en instrumentell læring av kunst og håndverk. Barna trenger å bli bevisst og få bekreftelse på at de har masse kompetanse om seg selv, i kraft av å være den de er, og et iboende potensial for å uttrykke seg. Skolen trenger fag der eleven selv må ta stilling til egne valg, hva de har lyst å fortelle, og hvordan han/hun kommuniserer med kroppen, og få verktøy til å gjøre dette.

Elevene får gjennom KROM en opplevelse av å bli tatt på alvor som den de er, samtidig som de også får anledning til å se hverandre på en annen måte. De får oppleve å være i en kunstnerisk prosess der svarene ikke er gitt på forhånd, og der det å samarbeide, og kommunisere på ulike måter blir verdsatt.

Det er ingen tvil om at kunstprosjekter av denne typen, som involverer hele eleven, blir satt pris på i skolen - og er nødvendige for barn og unge å få delta i.

['bæ:rə]

Forestillingen ['bæ:rə] er Rom for Dans sin største satsning så langt, en helaftens forestillingsproduksjon, med til sammen 9 forestillinger, med et stort team av noen av Norges sterkeste kunstnere, se under.

Forestillingen utspilte seg i en hockeyarena, Grünerhallen, der kroppen vanligvis brukes til sport og konkurranse.

Hva skjer når en ishockeyhall blir arena for kunsten, – uten et hockeylag på scenen? Hva skjer når vi, som i livet, setter sort mot hvitt, liten mot stor, gammel mot ung, mann mot dame, mange mot en? Når skal dommeren egentlig blåse i fløyta? Hva er spillets regler? Går det egentlig an å vinne? Eller er det som i de gamle olympiske idealer, ikke viktigst å vinne, men å delta, med det hver og en bærer med seg.

Publikum ble underveis flyttet fra amfi/fugleperspektiv, via en korridor fylt med sitater fra barna og KROM, og til slutt ned i arenaen tett på utøverne, der alle kroppene som elevene hadde laget, ble til monolitter, 16 søyler fra gulv til tak, i en sirkel som dannet rom for utøvere og publikum.

*”Hva vil du at Gud skal si til deg når dere møtes?
Jeg har forberedt en tale.*

Hold meg, løft meg

Bær meg , forsiktig ut i natten

Jeg vil være ditt trofé, en pokal på hedersplassen” K.Solli, fra forestillingen ['bæ:rə]

*"I skogen rundt arenaen står dyrene klokt og ser på menneskene, fortapt i sin egen hurtighet
Hva er det de har, som ikke vi har?"*

*Slik alt blir til årstider, med høst den lengste og mørkeste
blir du truffet i hjertet av en plutselig sorg
ser ut til å du kan holde vekten av mange kilo
byttet legges i utkanten – der hvor gjerdet slutter
og hele folket går på små stier når dagen endelig gryr*

*Den eldste mannen sier: det kan være gymnastikk, eller gudetilbedelse.
et liv, en krigssone, en nabo med bajonett
en teddybjørn og et avrevet øye" K.Solli, fra forestillingen ['bæ:rə]*

Kritikk fra forestillingen på barnebokkritikk.no, skrevet av Mariken Lauvstad.
<http://www.barnebokkritikk.no/modules.php?name=News&file=article&sid=124>

*"Det gjør noe med meg at det er barn og ungdom på scenen. Det er deres stemmer, tanker og kropper. Ikke en profesjonell som later som. Dette er ekte. Det gjør noe med meg at Sebastian Tjørstad har en kropp hvor armer og ben ikke har vokst som hos meg og deg. Fordi jeg egentlig ikke tenker over at han "mangler." Han manglet ingenting. Han har. Han er.
[..] Det gjør noe med meg at det er i Grünerhallen. Kunst og sport møtes. Nye konnotasjoner oppstår. Det påminner meg om at kunstens MAGI kan skje hvor som helst, det er ikke rammen, men innholdet. Konteksten. Derfor gir det mening." Nina Vestby, tidl. leder i Fellesrådet for kunst og kultur i opplæringen.*

Les hele teksten her: <http://vestbynina.wordpress.com/2012/04/20/aere-vaere-baere/>

KROM og veien videre

KROM – kropp i rom, og sammenhengene prosjektet skapte mellom Rom for Dans, kunstprosjektet ['bæ:rə] og skole og utdanningen Skolen for Samtidsdans, ble presentert i forkant av premieren, for en rekke inviterte fagpersoner, politikere og bevilgende myndigheter. Her gjorde Nesse og Myhre en demonstrasjon av KROM – kropp i rom, og etter en omvisning i kunstarenaen Rom for Dans fikk deltakerne utfyllede begrunnelse og innblikk i oppbygningen av KROM – kropp i rom 2012, bl.a. med en slide-produksjon med foto fra skolene.

"Ved å sette elevenes arbeid inn i en større kunstnerisk sammenheng, får barn og unge oppleve å delta i profesjonell kunstproduksjon og tilgang på profesjonelle kunstneriske uttrykk, - både gjennom egen deltakelse og gjennom å møte profesjonelle i ulike stadier av en forestillingsproduksjon."

Caroline Wahlström Nesse, Rom for Dans.

KROM – kropp i rom 2012 ble dermed også en pilot for, og en annerledes måte å tenke publikumsutvikling.

Men det er Rom for Dans' visjon at KROM – kropp i rom også kan fortsette etter 2012. Som et fag eller et kunstprosjekt i skolen. Og det er et av Rom for Dans sine mål å fortsette å inkludere barn og unge i egne kunstprosjekter på ulike måter, og KROM vil stå som en betegnelse på vår måte å møte og jobbe med unge, navnet på en metode for å jobbe skapende med kroppen og rommet.

Foreløpig har Rom for Dans midler til kunstproduksjon. Gjennomføringen av KROM og ['bæ:rə] har vært et krevende arbeid, og for å kunne gjøre prosjekter i samme størrelse, i fremtiden, vil kreve

flere ressurser enn vi har i dag. Vi mener allikevel det er viktig å av og til sikte litt høyere og strekke grensene for hva og hvordan dansekunsten kan være. KROM har vært vårt innspill til hvordan gjøre nyskapende dansekunst tilgjengelig for flere.

”Det er akkurat kunstarenaer som dette Oslo trenger.” Kjell Erik Eide, spesialrådgiver, byrådsavdeling for kultur og næring, Oslo Kommune, underpresentasjonen av KROM på Rom for Dans.

Medvirkende ['bæ:rø]

IDÉ:

Caroline Wahlström Nesse Camilla Myhre

KUNSTNERISK ANSVARLIG:

Caroline Wahlström Nesse

DRAMATURG:

Marius Kjos

MEDVIRKENDE DANS:

Kristianne Mo, Karstein Solli, Sebastian Tjørstad, Nasser Mhende og Tage B. Haukeberg (12 år)

MEDVIRKENDE SANG:

Eirik P. Krokfjord, Jørgen Backer, Marius Berg og Daniel Z. von Gertten

TREFOLDIGHET JENTEKOR:

Anna Aaen Quintard, Emma Mugaas Andresen, Mia Alfsen Fullman, Alva Pauline Gjerde, Mira Næss, Sol Esperanza Østvedt Pellicer, Line Aalerud, Vilde Bolstad Bakken, Idun Gabrielle Fougner Økland, Kristine Helgheim, Kari Eide Hartvedt, Hannah Cornelia Storm, Mathilde Storm, Sigyn Sjølie Sandegren, Åsne Sjølie Sandegren og Signe Aanderaa Eide

SCENOGRAFI OG KOSTYME:

Camilla Wexels Riser

KOMPONIST / MUSIKALSK TILRETTELEGGER:

Martin Ødegaard. Sitater fra “The winner takes it all” og “What’s the name of the game” av Abba

TEKST:

Sebastian Tjørstad Karstein Solli
Utdrag av korttekst, av S. Beckett

VIDEO:

Sabina Jacobsson

LYS:

Anders Ødegaard

LYD:

Morten Pettersen

FOTO:

Camilla Myhre, Ina Coll Kjølmoen, Jorunn Kjersem Hildre

KORLEDELSE:

Edle Stray-Pedersen

KUNSTNERISK ANSVARLIGE KROM - kropp i rom:

Caroline Wahlström Nesse Camilla Myhre

PRODUSENT:

Rom for Dans ved Camilla Myhre

PROSJEKTKOORDINATORER:

Jorunn Kjersem Hildre Ina Coll Kjøllmoen

GRAFISK FORMGIVING:

Erlend Pagander Tysnes

PRESSE

Bjørn Gunnar Nesse

STØTTET AV:

Norsk Kulturråd, scenekunst og Kunstløftet

Fond for lyd og bilde

Sponsorer:

Jernia, Oslo Liftutleie, Maritime Senter Fredrikstad, Dagslys AS, Månestråle AS, Locationservice AS